

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

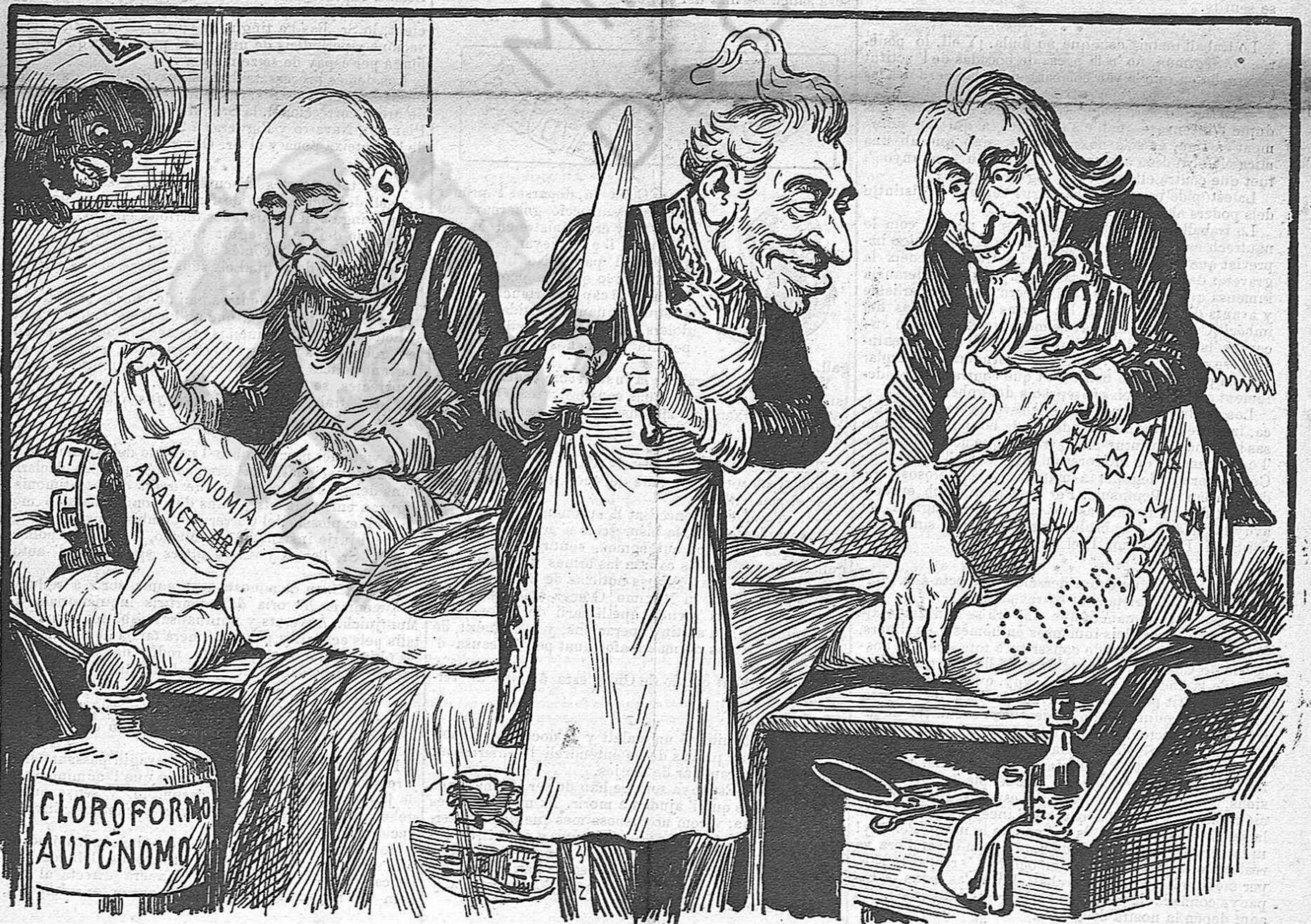
CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Libreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50

PREPARATIUS PER L' AMPUTACIÓ

El cloroformo.

LO COP DE GRACIA

A concessió de l'autonomia a las Antillas, en la forma en que s'ha fet y l'extensió en que s'ha donat resulta un cop d'Estat en tota regla.

Y es realment un cop, que de moment deixa tonto al país... y l' deixa tonto estaburnintlo.

Será precís que passí algún temps avants de que pugan apreciarse en son just valor totas las conseqüencias de l'obra realitzada pel govern fusionista, a las ordres no ja de n Sagasta, sino del funest Moret que may está més satisfet que quan pot cebarse en los elements que treballan y produheixen, com si l'traballar y l'produhir sigués un crim als ulls dels governants d'Espanya.

Bén clarament va ensenyar l'orella, quan quadrant-se davant de la representació del Foment del treball nacional, va dir:—Obrin com si haguessen d'esperar de mí lo pitjor: jo soch adversari de vostés.

En cap país del mon un governant s'atreveria a declarar-se adversari del treball nacional.

Y lo mes botxornós es que l'etern enemic del treball de la nació parli, no com a ministre constitucional, subjecte a cumplir ab fidelitat las decisions del Poder legislatiu, sino com a una especie de rey absolut capás de arrogarse totas las facultats inherents a la soberania. Lo Sr. Moret, legisla en materias tan importants que alteran la constitució del país, otorga cartas constitucionals, concedeix graciosament lo que no ha concedit may cap metròpoli a una colonia: l'autonomia aranzelaria. Be pot dir-se avuy que ni ell podía arribar a mes, ni Espanya podía anar a menos.

De manera que de aquesta feta qui ha rebut lo primer cop es lo sistema parlamentari, en defensa del qual, tres generacions d'espanyols, en lo que va de sigle, han derramat prodigament la seva sanch. ¡Y tot per entronisar al ex-republicà, al ex-democrata, al constant enemic del treball y la producció, S. M. D. Segismón I el Fosforito!

Si las Corts no protestan contra l'usurpació de atribucions de que han sigut objecte, es degut a que l'cop atrevit del govern de D. Segismón las ha deixadas sense sentits.

Lo treball mateix está que no piula. ¡Y ell, lo poderós D. Segismón, no'n fa pocas de bocadas de l'actitut resignada en que s'van colcant si s'plau per forsa las víctimas dels seus rencors!...

—¡Si'n tindré de poder y de talent—pensará sens dupte l'insensat—quan els mateixos a qui tan durament castigo, no sols no protestan, sino que ab una mica mes vindrán a besar la má ab qu'empunyo l'fuet que contra ells mateixos esgrimeixo.

La estúpida presumpció ha sigut sempre l'distintiu dels poders absolutistas.

Lo treball no protesta, senzillament, porque com lo naufrach espera sempre una taula de salvació, algo imprevist que li salvi l'existencia. Lo treball medeix la gravetat de las circumstancias; veu la preponderancia inmensa que ls disbarats del govern donan al carlisme y avants d'entregarse a las tafas sanguinarias del imbécil Carlos VII, que avuy mes que may ansian encendré ls horrors de una nova guerra civil a la península, se recull, calla, y guarda una prudencia exemplar y dona probas de un bon sentit que contrasta verdaderament ab las audacias insensatas del govern.

Los productors ho saben: qualsevol protesta enérgica, franquejaría a las llopadas de la boyna, l'camí de sas horrendas aventuras. Lo treball que acaba de rebre l'cop de massa de n Moret, al arrebatarli l'mercat de Cuba, moriria degollat a mans dels facinerosos, que devastarian la Península. Per un estrambòtich encadenament de circumstancias, los carlins han vingut a ser avuy los fiadors del absolutisme ministerial simbolisat per S. M. D. Segismón I, el Fosforito.

Hi ha ademés una consideració que afecta a la conciencia pública, tristament extraviada.

De la mateixa manera que fins ara se han anat exigint del país sacrificis inmensos en homes y en diners, invocant la necessitat de conservar a tota costa la possessió de Cuba y de mantenir en lo lloch degut lo bon nom de la nació, se li exigeix avuy, que l'veuhen agotat y tristat per tantas desgracias, el sacrifici del treball, de la producció, del país de un sens número de familias, al objecte de conseguir la pau.

Plé'l cap de ilusions hi ha qui espera una pau immediata pel mer fet de plantejarse l'autonomia, y sobre tot l'autonomia aranzelaria. També plé'l cap d'ilusions, hi havia temps enbrera qui esperava una pacificació rápida y honrosa, abocant a l'incendi de Cuba tota la sanch dels pobres y ls milions de la nació. Però ay! ni la pacificació per medi de una guerra devoradora va realizarse, ni es probable tampoch que s'realisi la pau, per medi del sacrifici del treball. En malas mans té Espanya confiada la gestió de sos sagrats interessos. De aquí depén la nostra desgracia.

Si volían fer la pau a tota costa, calía seguir lo camí que ls indica en Pi y Margall ab sa lógica freda: tractar no ab els separatistas *ojalateros*, sino ab els que empunyan las armas; no ab els Gálvez y ls Gibergas, sino ab els Máxims Gómez y ls Calixtos Garcías, procurant treure de lo perdut lo millor partit possible. Llavors sí que cessarian aqueixas expedicions de carn de canó arrancada a las desoladas familias espanyolas, y l'arribada a Espanya de trasatlántichs curulls de esqueletos vivents. Llavors la pau sería un fet. En cambi avuy, no'n podém treure dels llabis lo genial vers de n Bartrina:

«¿Y sí después resulta que no hay cielo?»

He llegit atentament las reformas concedidas per en Moret a Cuba. Aquella isla tan fatal a Espanya, será mes lliure que la península. No hi ha qu'envejarli. La llibertat es un dó precíós que de la mateixa manera que per nosaltres l'hem de voler per tothom.

Però junt ab la llibertat se li concedeix l'emancipació económica, fins a un extrém que raya en la mes completa independència. ¿Era aixó necessari? Hi ha qui respon afirmativament. En aquest cas que ningú s' sorprengui demá, quan vegi que l'isla s'emancipa en absolut. Una soberania purament nominal, ocasionada a continuos conflictes, sería per Espanya l'última de las desditxas.

Y no obstant, S. M. D. Segismón I, tan explícit y tan espléndid ab los cubans, se mostra ab los peninsulars olvidadís y descuidat. Entre las moltes reformas que planteja n'hi falta una d'essencialíssima: la referent al exercit colonial.

Formis aquest com se vulga ó com se puga, ab voluntaris ó ab fills del país, sempre a expensas de Cuba; lo que no s'pot admetre es que cap fill de la Península siga obligat a prestar allí lo servey militar ab carácter forós. Que tornin, lo mes prompte possible, los soldats peninsulars que allí s'troban encare... y que ni un sol fill de la Península siga obligat en lo successiu a embarcarse per defensar una terra que ha deixat de ser análoga a la nostra, desde l'moment que ha de governar-e autonómicament.

¿Per qué ls que diuhen que las reformas se concedeixen a Cuba al objecte de posar fi als inmensos sacrificis del país, no han de comensar per oferir aquesta garantia a las familias dels pobres que nutreixen ab la seva sanch las filas del exercit?

P. K.

UAN a Cuba va donarse l'primer crit de insurrecció governava en Sagasta, y era ministre en Moret.

L'un y l'altre deyan per tranquilisar al país:—No hi ha que alarmarse: lo que ha ocorregut a Cuba no té cap importancia. S'han alsat unas quantas partidas de bandolers, y la guardia civil las dispersará en menos que canta un gall.

Y en efecte... el gall de la insurrecció continúa cantant, y ja portém sacrificadas cent mil vidas d'espanyols y derrotats 200 milions de duros, sense l'menor profit.

El mateix Sagasta y l'mateix Moret tornan a ser ministres, y ab tota la frescura del món, tractan d'engastar al país, dihent:

—Ja veurás com concedint l'autonomia aranzelaria ademés de la política, la insurrecció s'acaba. Los insurrectes quan se vegin autónomos, sentirán tals pessigollas de gust, que ls caurán las armas de las mans.

Y en efecte... Las últimas noticias de Cuba, mencionan la proclama de n Máximo Gómez amenassant ab fusellar a siga qui s' vulga que li parli de autonomia. Las columnas han sortit a operacions, y s'fa mérit de algún fet d'armas no massaafortunat per la causa d'Espanya.

Y vagin dihent que lo de Cuba está a punt de terminar.

Quan una familia té un malalt y ls doctors que l'assisteixen donan probas de no entendrelí l'enfermetat; s'apressura a cambiar de metjes.

Però aquí a Espanya sempre han de ser los mateixos curanderos els que l'ajudan a morir. La monarquia es qui ls designa, y com no disposa mes que dels conservadors y dels fusionistas, acut als uns y als altres alternativament, a pesar de que si ls uns ho fan malament, els altres ho fan pitjor. De sobra han demostrat que ls hi faltan tres cosas: la ciencia, l'experiencia y la bona estrella.

Y a pesar de que l'pobre malalt s'ajuda tot lo que pot y s' deixa sangrar y permet que l'empobreixin, y s'pren totas las potingas que li receptan, inclús las mes asquerosas y repugnants; a pesar de tot aixó, s'está morint a marxas dobles.

Aixís, donchs, si bé s' reflexiona, aquí a Espanya, ab motíu de la insurrecció de Cuba, han fracassat no sols els homes que sostenen lo present estat de cosas, sino també l'present estat de cosas desde l'punt que no pot disposar de ningú més que d'ells. Digamho mes clar: han fracassat los monárquichs y la monarquia.

Estém passant un verdader Sedán de carácter crónich, tant ó mes desastrós que l'Sedán de carácter agut que posá fi al imperi francès, ocasionant la proclamació de la República.

Per poch que s'meliti sobre l'grau d'enviliment, de postració y de ruina a que havia portat a la Fransa l'imperi napoleónich, y sobre l'grau de regeneració, de prosperitat y de grandesa que déu a la forma republicana, verdader cauteri de tanta podridura que semblava incurable, Espanya tindrà de pendre una resolució salvadora. D'ella sola depén.

Aquell gran exemple, en mitj de la situació desesperada a que se'ns ha conduhit, per forsa s'ha de convertir en un poderós estímulo.

¡Alsat Llätzer!

De la ley de autonomia antillana.
«Article 45.—Los secretaris del despaig serán cinch: Gracia y Justicia y Gobernación.—Hisenda.—Instrucción pública.—Obras públicas y comunicaciones.—Y Agricultura, Industria y Comers.»

Aixís resulta que Cuba estará mes organizada a la moderna que la mateixa Metròpoli. L'Instrucción pública, las obras públicas y comunicaciones y l'Agricultura, Industria y Comers que allí formaran tres departaments ministerials, aquí a Espanya no'n constituheixen mes que un, baix la denominació de Ministeri de Foment.

Fins en aixó s'han de coneixer els governants espanyols, sempre mes generosos ab els forasters que ab els de casa.

Ja está fallada la causa de las proclamas. Un sol processat ha sigut absolt, nostre estimat amic Sr. Bas y Socías. A pesar de haverse reconegut en la sentència que la seva participació en lo fet sigué del tot inconscient, lo Sr. Bas ha tingut de sufrir las molestias, privacions y perjudicis de una presó preventiva que s'prolongá per espay de setze mesos.

Los demés processats han sigut condemnats en la forma següent: los Srs. Sempau y Boy Singla a 6 anys de presó correccional, la Sra. María Bisbal y ls senyors Planuch, Navarro y Figueras a 2 anys 4 mesos y 1 día de la mateixa pena y al Sr. Oliver a 6 mesos.

No se'ntos permés discutir la dura sentència del Consell de guerra, hem de fer vots porque un generós indult vinga a neutralisar sos terribles efectes.

No es lo del cte perseguit tan grave, com la major part dels que s'han comés ab motiu de la guerra de Cuba, a pesar de lo qual els seus autors han sigut indultats pel govern.

O sino comparin: mentres han de anar a presidi los autors de una proclama, que ab tot y ser calificada de sediciosa, contenía principis que avuy ha adoptat el mateix govern, los piratas del *Competidor*, sorpresos en flagrant delict de proporcionar armas y municions als insurrectes, se passejan en llibertat.

Y aixó, francament, ni indica *justicia*, ni fa cap gracia.

La vista del procés sobre l'petardo del Foment de la Producció nacional, oferí gran interés per las declaraciones dels acusats y, per las de molts dels testimonis. Figuran entre aquests alguns dels condemnats ab motiu de l'explosió del Carrer de Cambis nous, aixís com també l'jutge instructor Sr. Marzo, l'jefe de policia judicial Sr. Portas y varios altres agents de l'autoritat.

En l'exámen de aquests testimonis sortí a relluhir novament la historia dels martiris inquisitorials de Montjuich. Adverats y puntualisats ab no pochi detalls pels acusats y per la primera tanda de testimonis, els últims si no ls negaren en rodó, donaren a compondre que no sabían de lo que s' tractava.

Jo no diré, en vista de tal contradicció, qu'es lo que opina la conciencia pública, ni cap a quin costat se decanta.

Lo que sorprén a tothom es que vagin passant dias, y renovantse las acusacions, sense que l'administració de justicia intervingui en l'assumpto, y sense que l'govern ordeni la práctica de una escrupulosa investigació.

Se tracta de una serie de delictes horrendos ó bé de una serie de infames calumnias: tant los delictes com las calumnias, afectan de una manera directa al bon nom d'Espanya davant del mon enter. Importa,

1888

donchs, aclarir una qüestió de tanta trascendencia, pe-
si á qui pesi, y costi lo que costi.

Tirarhi terra á sobre, valdría tant com enterrar los
títuls que donan dret á Espanya á figurar en lo concert
dels pobles civilisats.

Si algú l' ha feta, que la pagui... Y si no l' ha feta
es just que se l' relievi de tota sospita calumniosa.

No vulgui l' govern que la séva conducta equívoca,
poch franca y en certa manera apocada, dongui lloch á
interpretacions altament desfavorables. No vulgui en
vista de la séva inactivitat y del séu silenci que algú
puga dirli:—«Qui calla otorga.»

CARTAS DE FORA.—*Trep.*—Es una felicitat viure en aque-
sta vila. Hauria de conèixer als missaires, per veure com
procuran amagar las sevas taras sota la capa de la devoció religio-
sa. Hi ha qui s' dedica á la caritat, y ho fa un dia á la setmana,
un dia no mes donant dos céntims als pobre que s' presentau
á casa seva, á una hora determinada. Com els pobres raras
vegades arriban á 50, resulta que ab menos de una pela fa l' ma-
maco, logrant que ls socorreguts el resto de la setmana no s'
acostin á molestarlo. baix pena de perdre l' dret als dos céntims.
¡Aquesta es la caritat que Déu predicava! Y encare ls
infelissos socorreguts venen obligats á enterarse de lo que pas-
sa en casa del próxim per comunicarho al *corb major*, y aixís
ab las impresions recullidas y ab las revelacions que li fa
un núvol d' espías, donas en sa major part, que tenen á cada
carrer, reuneix temas y arguments pera desde l' cubell mis-
tich anar enllustrant al llanut remat que l' escolta... y s' de-
ixa escurar la butxaca... y benaventurats los mansos, per-
que etc., etc.—P. B.

Capellades.—Crech que la majoria del individuos que
forman part del Centre carlista s' haurán fet apuntar socios
obehint á miras particulars. Crech n' hi ha molts que pagan la
quota; pero no hi van may, sens dupte per no desacreditarse.
Pero quan se tracta de realisar un acte humanitari fan el sort.
Aixís ha succehit ab un carlí acérrim y conseqüent que ha mort
en la pobresa. De l'losna tingueren de ferli la caixa; pero
aquesta la costejaren; no ls séus correligionaris, sino ls vehins
del carrer de casa seva. La veritat es que si ls carlins tingues-
sin entranyas, ja no serían carlins.

Mora de Ebro.—Ha mort D. Batista Chies, venerable
defensor de la causa de la llibertat y de la República, home de
cor que fins á sos enemichs havia prestat serveys de considera-
ció, puig per ell tots los homes som germans. ¡Qui li havia de
dir á n' ell; que ab tan valor defensá la causa liberal, lo mateix
en la guerra d' ls set anys qu' en la passada, que al morir
en plena era fusionista, veuria ocupada l' arcaldia de Mora per
un ex-sargento carlí, y que aquest arealde, trepitjant la llei,
privaria ls tributs que á la seva bona memoria tractavan de
prestarli ls seus amichs y correligionaris, donant lloch á una
escena lamentable á las mateixas portas del cementiri!... Hem
arribat á un temps en que tots los escándols son consentits...
s' entén si ls realisan els reaccionaris.

¡QUIN «LIO»!

Tant si m' creuhen com no m' creuhen,
haig de dirlos la vritat:
aixó de Cuba á mi m' posa
un cap com uns tres quartans.

D' ensé que ls senyors que manan
han concedit á Ultramar
la ditxosa autonomia,
me trobo en tal guirigay,
que ni sé si haig d' está alegre,
ó si hauria de plorar,
ó si m' convé cridar ¡viva!
ó si es millor crida ¡abaix!...

Parlo ab aquests.—Aixó marxa:
el cop qu' en Moret ha dat
es de verdaté estadista.

¡Ara s' acabarà aviat
el safarranxo de Cuba!
¡Aixó es sapiguer posar
el dit en la propia llaga
y curarla en pochos instants!

Parlo ab aquells.—Pobra Espanya!
Ara sí que ja pot dar
tantas expressions á Cuba!
¡Quin pa-tel! ¡quin disbarat!
Concedir la autonomia
á Cuba, no haventhi pau,
es darli la independència
ab un nom dissimulat.

—¡Mentida!—cridan els altres:
aixó lo qu' es, acabar
aquesta costosa lluyta
que ns estava dessangrant,
é inaugurar un' era nova
de calma y prosperitat.

—¡Cá!—diuhen els pessimistas:
lo que s' inaugurarà
es una espantosa crissis.
que no tindrà més final
que aixafar la pobla industria,
matar las fonts del treball
y obligarnos tart ó d' hora
á anar tots junts á captar.—

Sentint aquestas disputas,
me grato l' extrém del nas...
y acabo per consolarme
pensant que, si al cap-de-vall
ab l' autonomia s' logra
fer desseguida las paus,
quan menos tindrem la ditxa
de veure torná als soldats,
—pochs ó molts, tots els que quedin—
y no haurém de presenciar
més embarchs de carn cristiana.

—¡Aixó t' pensas? ¡Ja t' darán!
(sento murmurá á la vora):
la guerra continuarà,
ab tot y la autonomia.
Ben clar ho ha manifestat
el senyor Máximo Gomez,
al dir que fusellerá
al que li vagi ab xeringas
de convenis y de paus.

—¡No ls creguis á aquests!—me diuhen,
tocantme per l' altra part:
parlan mal de Cuba autónoma
perque están metalisats,
y son tots uns egoistas
y tenen por que perdrán
las fabulosas ganancias
que fins ara han realiat.—

—¿A qui creure? ¿A qui no creure?
¿Aném bé ó aném més mal?
¿Veurém continuar la lluyta?
¿Ho ha entés el govern donant
la famosa autonomia?
¿Ha comés un disbarat?...
Aquí m' ho pintan tot negre,
allá m' ho pintan tot blanc;
péls uns aixó está arreglantse,
péls altres som ja al calaix.
—L' autonomia es el caos!
—L' autonomia es la pau!
—¡Que mori l' autonomia!
—¡Visca sempre, ciudatans!...

Lo dit, senyors, tant si m' creuhen
com no m' creuhen, els soch franch:
aixó de Cuba á mi m' posa
un cap com uns tres quartans.

C. GUMÁ.

NOTAS FILIPINAS

I
ENYOR Sagasta!... ¡Senyor Sagasta!...
¡Ay, vinch reventat!...
—Seguí, Moret del cor. ¿Qué passa?
—Noticias magnificas de Manila.
—¿S' ha cantat ja l' *Te-Deum*?
—No, pero l' Aguinaldo está á punt
de cantar la palinodia. Vaji escoltant.
—¿Parte de n' Primo de Rivera?
—Si senyor. Diu: «Se m' han presentat
emissaris dels principals jefes insur-
rectes, demanantme dia y hora per

tractar.»
—¿De qué?
—No deurá ser pas per tractar de dar un ball de máscaras.
Lo que ells deuen volgner discutir es la sumissió.
—Ho celebraré moltíssim. No s' elvidi de donarme compte
de tot lo que en Primo li vaji telegrafiant, ¿eh?
—Desenydi!...

II

—¡Senyor Sagasta!... ¡Senyor Sagasta!
—¿Novas noticias?
—¡Y de primera! Veji qué li sembla d' aixó: «Hi respost als
emissaris tágalos que no m' avindré á tractar ab ells sino ab la
condició de que s' han de presentar tots, sense faltarn' hi ni un.»
—¡Caramba!... ¡Vol dir que no m' fa massa en Primo?
—No, no; deixil estar: ó tots ó ningú; es la millor táctica.
¿No veu que un sol que continués ab armas podria donarnos
tant amohino com tots junts?
—Bé... sí, en quant á aixó...
—Nada, crech que la cosa no pot pintar millor. Vaig á veu-
re si hi ha res més.

III

—¡Senyor Sagasta!... Senyor Sagasta!
—¿Ja está?
—Casi casi! Judiqui vosté mateix: «Enviats insurrectes tor-
nan á venir, dihentme que tots els cabecillas están conformes
ab la presentació. Els he indicat que per tractar de las condi-
cions necessito tenir una conferencia ab l' Aguinaldo. S' han
compromés á facilitarmela, faltant sóls que l' altre digui quan
li vindrá bé. Considero la guerra poch menos que acabada.»
¿Qué tal?
—Que som lo govern més felis del mon. Ja m' sembla que
veig en Primo de Rivera altra vegada á Madrid.
—¡Tant de bó! M' va prometre que al tornar de Manila me
portaria un mantón.
—¿A vosté? ¿Dónde vas con mantón de Manila?...
—¡Aixís m' agrada! ¡Cantant y tot!...
—¿Qui no está alegre ab aquestas noticiassas?...

IV

—¡Senyor Sagasta!... ¡Senyor Sagasta!
—¿Fet?
—Me sembla que ja s' pot dir blat. *Parte de n' Primo:* «Han
tornat á visitarme ls emissaris del camp insurrecte. Els qua-
tre entretochs que m' han tirat sobre las pretensions dels ca-
becillas m' han impresionat agradablement. Crech que s' con-
tentarán en casi no res. De tots modos, jo he exigit una entre-
vista previa ab l' Aguinaldo...»
—¡Aixó, aixó!... Aquesta entrevista es indispensable.
—Lo mateix pensa en Primo. Veji que diu: «He exigit una
entrevista previa ab l' Aguinaldo porque ell, qu' es el jefe su-
prém, es qui ha de donar validés als tractes y oferir exemple
als demés cabecillas.»
—¡Molt ben xafat!
—¿No troba que aixó es negoci fet?
—Psé!... psé!... Sembla que sí...

V

—¡Senyor Sagasta! ¡Ay, senyor Sagasta!
—¿Qué?

—Un telégrama de n' Primo... que... tingui la bondat d' es-
coltar: «Continuant las operaciones, avuy he alcansat la parti-
da del Aguinaldo. La lluyta ha sigut encarnisada. Lo camp ha
quedat cubert de victimas. Nosaltes, vint morts y cents fe-
rits...» ¿Qué tal?
—Que l' entrevista ab l' Aguinaldo... ja s' ha verificat... y
que en Primo 'na pren per primos á nosaltres.

FANTÁSTICH.

OM todas las tragedias, las refor-
mas aranzelarias de n' Moret te-
nen la seva part cómica.

Per exemple: la formació de las
valoracions y de las llistas dels
productes que han de beneficiar
un dret diferencial. Si no hi ha
acort entre l' govern de l' Isla y

l' de la Península, la diferencia s' resoldrá per una co-
missió composta per igual número de cubans y de pe-
ninsulars.

Y com es segur que la comissió, en los mes dels cas-
sos quedarà empatada, l' president tindrà vot decissiu.
Y si sobre la designació de president no hi ha acort,
presidirá l' vocal de mes edat.

De manera, que ben alambicada la combinació nas-
cada en la clepsa del Sr. Moret, la sort ó la desgracia
de la producció nacional dependrá en molts cassos de
qu' Espanya tingui ó no tingui y puga disposar ó no
de un home mes vell que Cuba.

Ara sí que no podrém dir:—Mentin papers y cantin
barbas blancas.

¡Ab quin atany, lo mateix á Cuba que á la Penínsu-
la, anirán los gobernants en busca de vells x-ruchs que
s' prestin á formar part de las comissions mixtas en ca-
litat de presidents d' edat!... ¡Y quina competència per
tenir cada una d' ellas seu al president!...

Tant s' hauria valgut prescindir de comissions y dir
rodonament: Si del estudi del cens de població resulta
que á Cuba hi ha un home mes vell que á la Penínsu-
la, s' farà tot lo que vulgui Cuba, y vice-versa, s' farà
tot lo que vulgui la Península si resulta que aquesta té
un home mes vell que Cuba.

Y com á nota aclaratoria s' hauria hagut de dir:
—Se procedirá ab tota lealtat. La falsificació de las
partidas de naixement no será permesa, sobre tot si l'
que la fa no disposa de medis sufficients porque ningú
puga demanarn' hi compte.

L' ex-héroe de Sagunto ha dit:
«Van cessant las dificultats que s' oposavan á que jo
pogués tornar á Cuba pera realisar lo que no vaig po-
der fer y no per culpa meva.»

Es molt cert. Van cessant las dificultats que s' opo-
savan á que pogués tornar á Cuba á perdre l' isla.
Ja cal que l' tinguin present per quan s' haja de
practicar l' amputació definitiva. D. Arseni s' encarre-
gará de recullir l' membre amputat.

Sobre si ls bultos que l' general Wevler va portar de
Cuba eran tants ó quants, alguns diaris han escrit una
porció de sueltos.

Un temps havíam envejat á n' en Weyler; mes ara
comensém á compadeixe'l.
Sobre tot al veure que ls seus enemichs li están bus-
cant el *bulto*.

Los autonomistas de Puerto-Rico no volen lo sufragi
universal, en atenció á que en aquella isla predominan
els homes de color.

Haventhi mes garnatxas que xaretlos, jo ja ho veig,
tenen por que l' ví de l' autonomia se ls hi torni una
mica massa negra.

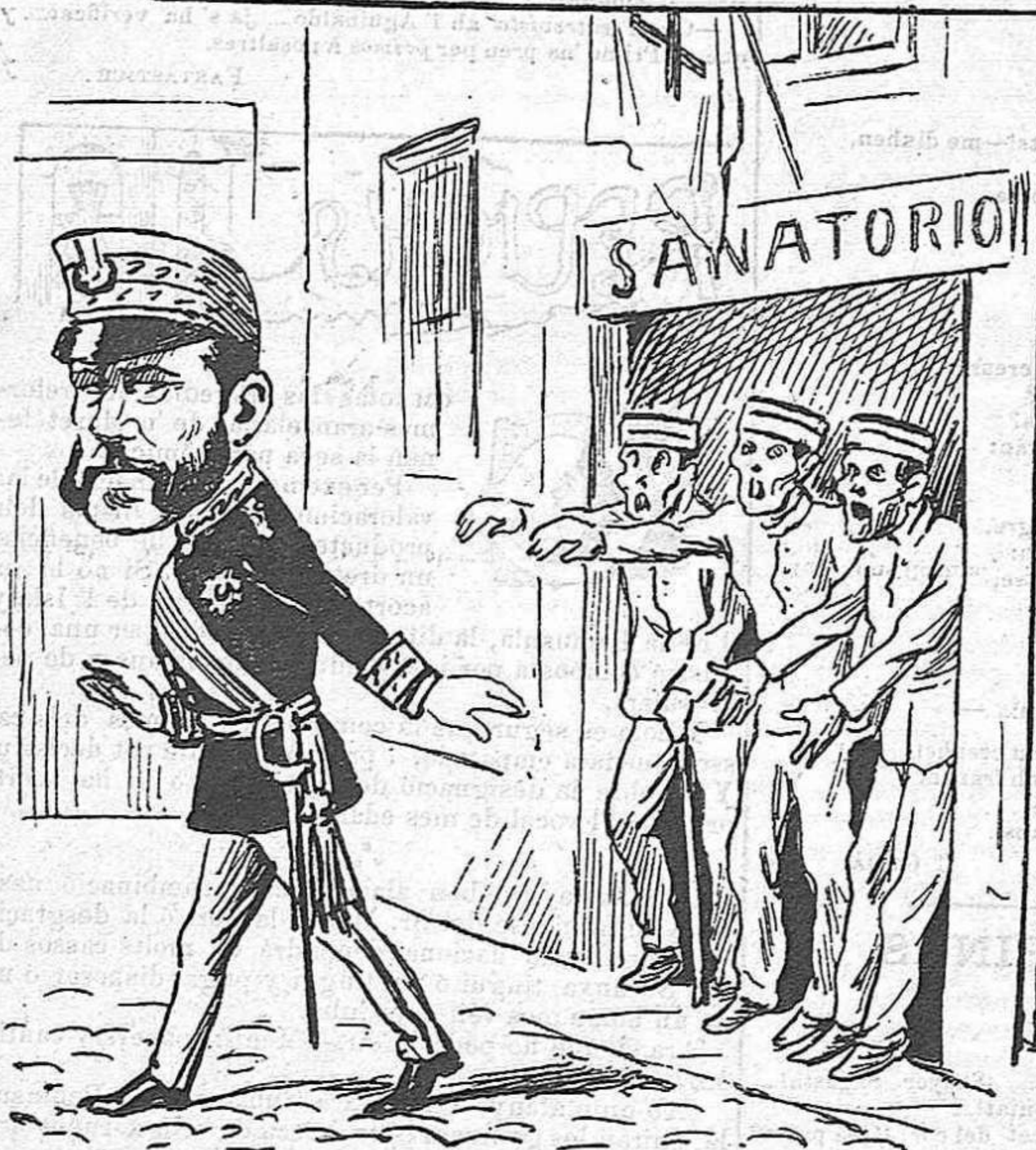
Alemania intenta apoderarse de un gran tros de la
costa de Xina.

Y ho logrará.
Per lo tant estiguin previnguts.
Y si senten trinch de porcelana, ja ho poden dir ab
tota seguretat:

—Pobres xinets!... Ja ls han trencat la *tetera!*...

Y de Filipinas qué n' dirém?
De primer que l' Aguinaldo y ls principals cabeci-
llas havian entaulat gestions per presentarse. Dessegui-
da que ja s' havian presentat. Després, que la presen-
tació no era encare un fet; pero que tindria efecte de un
moment al altre... Y total, res: música celestial ab
llarchs compassos d' espera.

NOTAS DEL DÍA

—General: entri á visitarnos.
—No 'm puch entretenir: m' han convidat á dinar.

Per lo demés, aixís com la cabra sempre tira á la montanya, la pirateria yankee, ab autonomia ó sense, tira sempre á las costas de Cuba.

—Encare que pesa molt, temo que no per aixó ha de caure 'l plat de la balansa!

Quan ja tothom comensava á olvidar-se del assumpto, vé un telegrama de n Primo de Rivera, dihent:—No sé lo que passa: del comissionat que vaig enviar per arreglar la presentació dels cabecillas, no se 'n sab res ja fa molts dies.

Com qu' en Moret fa totas las cosas al revés, sería just tractarlo sempre de igual manera, comensant per llegirli al revés l' apellido.

L' endemá de aquestas impressions alarmants, arriba un altre telegrama. «Gran victoria: l' Aguinaldo y 'ls principals cabecillas se dirigitan á Cavite y han sigut sorpresos y enclosos entre tres ó quatre columnas, de manera que prenentlo l' una y deixantlo l' altra, li han donat la gran pallissa del siglo.»

Una vegada establerta l' autonomia á las Antillas diuhen que quedará suprimit lo ministeri de Ultramar. Ocupantlo qui l' ocupa ¿no hauria sigut millor suprimirlo avants?

SOLUCIONS A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Pas-qu-al.
2.ª ENDAVINALLA.—Matalás.
3.ª TRENCA-CLOSCAS.—La Verbena de la Paloma.
4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Portugal.
5.ª GEOGLÍFICH.—Qui cansa, alcanza.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR Ciutadans Carmeta Aeit, E. Prat y Roig, F. Als, Bruno Salt, Antoine Mestre, M. Boldrán, Sedemott lo escarmental, Un suscriptó, Un cassador de Mercat, Paulito Giralt, Pepet Panxeta,

Joan Morlau, y M. Girona:—Lo qu' envian aquesta setmana no ja per casa Ciutadans Tit de la Tita, R. Pistoleta, Un Milort, Eudalt Sala, L' home dels nassos, Un Saruhista, Felions Petit, C. Asa dels Pegats de Pachs, P. Faluga (Premiá), Melon Cansado, Perinyo Gtirac, Carriquiri, J. Aubert Manent, Sisket D. Paila, M. Serrano Casanellas, Vieento, M. J. L., y Antonet Ribas:—Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian.

Entenémnos Sr. Moret. Si per acabar la guerra de Cuba, hem de donar tot lo que 'ls cubans demanan ¿quín motiu existeix per no posar fi á la guerra de Filipinas, no menós desastrosa que l' altra, donant bonament tot lo que demanan els tágalos? Per ventura no sería un medi de preparar la pacificació tan desitjada la supressió immediata de las ordres religiosas que explotan aquell país, provocant lo disgust dels seus naturals? Aquesta mida radical y conforme ab los sentiments democrátichs ¿per ventura no sería tan efíca com tot lo que puga serho á Cuba la concessió de l' autonomia aranzelaria?

Encare surten barcos dels Estats Units, portant armas y municions als tigres de la manigua. Aixís acaba de ferho 'l vapor Dauniles, que bé valdria la pena de que cambiés de nom. Podria titularse: l' Autonomia aranzelaria.

IMPORTANTÍSSIM Ja está imprés lo popularíssim ALMANACH DE LA CAMPANA DE GRACIA pera l' any 1898 Dintre pochos días veurá la llum pública Un tomo de 192 planas plé de dibuixos. — Lo preu com sempre: 2 ralets y bon profit.